

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande
Minister
Mats Perämaa

Föredragande
Avdelningsjurist
Sofia Higson

Justerat
Omedelbart

Nr 13

Tullförfaranden i varuflödet mellan Sverige och Åland
efter den 1 januari 2024

ÅLR 2024/1299

15 F1

Beslut

Beslutades sända brev till Tullverket **enligt bilaga 1, F124E08.**

Hänvisning

Enhetschef Sofia Engel
Tullverket
Sofia.engel@tullverket.se

Kontaktperson

Avdelningsjurist Sofia Higson

Mats Berner
Tullverket
Mats.berner@tullverket.se

Wictoria Jung
Tullverket
Wictoria.jung@tullverket.se

Ärende

Tullförfaranden i varuflödet mellan Sverige och Åland efter den 1 januari 2024

Tullverket och Tullen på Åland ingick i februari 2001 ett avtal om tullklarering mellan Mälardalen och Åland. Enligt avtalet hade den åländska tullen uppdraget att sköta tullklarering och sedvanlig tullövervakning för Tullverkets räkning för varuflödet mellan Åland och Sverige. Avtalet om gränstullsamarbete sades upp den 29 juni 2023 och uppsägningen trädde i kraft den 31 december 2023.

Tullverket har sedan den 17 november 2023 hållit två avstämningsmöten med representanter från landskapsregeringen, Tullen och Ålands Näringsliv. Två infotillfällen, ett på distans och ett fysiskt, har också hållits med åländska företag. Under och efter det andra infotillfället har Ålands Näringsliv tagit del av synpunkter från näringslivet. Detta brev har upprättats av landskapsregeringen i samarbete med Ålands Näringsliv i syfte att belysa för Tullverket de synpunkter som framkommit och föreslå en möjlig lösning.

De synpunkter som framförts handlar om att förändringarna i tullförfarandena leder till en ökad administrativ kostnad som de åländska och de svenska företagen blir tvungna att bära. Den handel som svenska företag bedriver med Åland, antingen genom export eller import, är generellt av liten betydelse i jämförelse med svenska företags totala handel. Det finns därmed en risk för att ökade administrativa kostnader innebär att svenska företag väljer att upphöra med handeln med åländska företag. För åländska företag är handeln med Sverige betydande, inte minst för livsmedelsförsörjningen, och en förlust av handeln med Sverige har stora konsekvenser för dessa företag.

Landskapsregeringen vill betona att förändringen som uppsägningen av avtalet om gränstullsamarbete medför, försätter handeln mellan Åland och Sverige i en helt ny

situation. Bestämmelserna om särskilda skatteområden i 2013-års tullkodex har inte tillämpats på en situation där avtalet om gränssamarbete inte varit i kraft. Enligt uppgift från finansministeriet medgav föredragande Philip Kermode från TAXUD vid föredragningen av kommissionens delegerade förordning¹ för rådet att förordningen inte är perfekt vad gäller tullförfaranden för handel med unionsvaror med särskilda skatteområden och att förordningen borde ses över om den medför administrativa problem. Landskapsregeringen anför att bestämmelserna om särskilda skatteområden bör tolkas på ett pragmatiskt sätt som tar hänsyn till att varorna som förs till och från Åland är unionsvaror och som inte hindrar handeln i området från att fungera.

Konsekvenser

Vid Tullverkets och Tullens infomöte med åländska företag den 16 januari 2023 informerade Tullverket huvudsakligen om tullförfaranden som kommer att gälla tills Tullverkets elektroniska förfarande införs i oktober 2024. De åländska företagen framförde under och efter infomötet att de tullförfaranden som ska följas mellan januari 2024 och oktober 2024 medför en ökad administrativ börda för både svenska och åländska företag. Nedan beskrivs de huvudsakliga konsekvenser som de förändrade tullförfarandena leder till för åländska och svenska företag:

1. Den svenska exportören ska upprätta exportdeklarationer. Denna dokumentation har tidigare ofta skötts av det åländska företaget som varit ett tullombud för den svenska exportören genom att deklarationen lämnats in till finska Tullen. Den nya rutinen ökar de svenska exportörernas administrativa kostnader.
2. Varan ska visas upp på ett tullkontor på Arlanda eller i Stockholm både vid export från Sverige till Åland och import från Åland till Sverige. Att transportören måste ta en omväg leder till längre transportvägar och tar mycket tid i anspråk, vilket i sin tur leder till högre transportkostnader och högre miljöpåverkan.
3. Rederierna påförs ett ansvar om att säkerställa att varor som transporteras till och från Sverige är förtullade och att lämna in dokumentation över detta till Tullverket. Denna nya rutin ökar rederiernas kostnader.
4. Vem som är ansvarig för att upprätta en tulldeklaration anges inte. Enligt Tullverket är frågan om vem som är ansvarig ett föremål för dialog mellan parterna. Osäkerhet om tulldeklarationens inlämnande som leder till en ökad dialog kan i sin tur leda till ökade transportkostnader och ökade administrativa kostnader. Samtidigt har t.ex. en

---

¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/2446 av den 28 juli 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 vad gäller närmare regler avseende vissa bestämmelser i unionens tullkodex.

---

speditör inte rätt att erhålla all information om en tulldeklaration som lämnats av en exportör, vilket i sin tur ökar osäkerheten.

5. Ansökan om tillstånd för en godkänd plats ska göras av det svenska företaget. Enligt Tullverket kan det behövas kontrollfaciliteter i anslutning till platsen. Ansökan om tillståndet och administration av tillståndet efter att det utfärdats kan öka företagets administrativa kostnader.
6. Tullverket utgår från att standardtulldeklarationsförfarandet är normalläge. Att använda förfarandet för förenklad deklaration i kombination med en kompletterade deklaration är enligt Tullverket ett undantag. Användandet av tullförfarandet i två steg, det vill säga med en förenklad deklaration i kombination med en kompletterande deklaration, minskar i allmänhet företagens administrativa börda av två anledningar. För det första senareläggs tidpunkten för när ett företag ska inlämna uppgifter i den kompletterande deklarationen. Ett företag har i och med den senarelagda tidpunkten möjlighet att inhämta uppgifter till deklarationen ur en faktura som utställs i efterhand. För det andra kan den kompletterande deklarationen inlämnas vara av periodisk eller sammanfattande art. Användandet av en periodisk deklaration minskar antalet upprättade deklarationer, eftersom ett större antal försändelser kan ingå i en periodisk deklaration. Enligt landskapsregeringens uppfattning avser Tullverket inte använda denna möjlighet till förenkling.
7. Tillfällig införsel och aktiv förädling kräver garanti för en eventuell tullskuld. Det kan medföra stora kostnader för det åländska företaget som skickar varor för exempelvis reparation.
8. Många åländska företag har verkat som tullombud för svenska företag och skött ärenden hos finska Tullen. Det är oklart hur dessa tullombudskap överförs när den svenska tullmyndigheten tar över de uppgifter som den finska Tullen skött enligt avtalet om gränstullsamarbete. De åländska företagen behöver tydligare anvisningar om vilka rättigheter och skyldigheter deras tullombudskap innebär i praktiken när Tullverket tar över de uppgifter som enligt avtalet skötts av finska Tullen.

Åländska företag oroas över att dessa förändringar kommer att innebära ett merarbete för svenska exportörer som inte kan motiveras på grund av att den åländska marknaden är för liten i förhållande till den ökade administrationen. Ett antal åländska företag har redan vittnat om att de inte får ut sina varor från Sverige då de svenska leverantörerna inte känner till de nya förfarandena.

Åländska småföretag känner dessutom en oro inför om de kommer att ha tillräckliga resurser för att säkerställa att de nya tullformalitetserna följs. Det handlar om personal, tid och pengar – resurser som inte alla småföretag har. Att anlita en speditör för försändelser

med lågt värde leder till stora omkostnader som ett litet företag svårigen kan bära. För vissa företag kan följderna bli att handeln med Sverige upphör.

Slutligen framför företaget att de fått erfara långa telefonköer till Tullverkets kundbetjäning, vilket ytterligare försvårar tillämpningen av de nya förfarandena. För en smidig tillämpning av de nya förfarandena krävs enkla, anpassade och lättillgängliga instruktioner på Tullverkets hemsida. Det är nödvändigt att Tullverket tar fram tydliga och kortfattade anvisningar om handeln med Åland.

Konkreta lösningsförslag

Ålands landskapsregering anför att de nya formaliteterna avseende unionsvaror som förs mellan Åland och Sverige har införts för snabbt och utan tillräcklig utredning om möjliga förenklingar. De av Tullverket aviserade förändringarna ökar parternas administrativa börda på ett sätt som inte är acceptabelt och som riskerar att hindra handeln mellan Åland och Sverige. Ansvar för en smidig handel ligger i och med förändringarna i ännu högre grad på svenska och åländska företag.

Ålands landskapsregering föreslår att Tullverket utför en utredning om de nya tullformaliteterna med beaktande av den nya situation som uppsägningen av gränstillsamarbetet medför. De införs på ett pragmatiskt sätt med målsättningen att den administrativa bördan på svenska och åländska företag inte blir för hög. Utredningen bör exempelvis omfatta användningen av förenklad och kompletterande deklaration, slopande av kravet om att visa upp varan på ett tullkontor och hur förfarandet för exportdeklarationer kan förenklas. Förändringar i tullformaliteterna införs därefter på ett förutsägbart sätt så att svenska och åländska företag kan förbereda sig på den förändrade verksamhetsmiljön. Information om förändringarna ges ut i god tid innan förändringarna träder i kraft.

Minister

Mats Perämaa

Avdelningsjurist

Sofia Higson

FÖR KÄNNEDOM

Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi

Bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forsell, Utrikesdepartementet,
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Generalkonsul Karl-Olof Andersson, Sveriges generalkonsulat i Mariehamn,
Åland, karl-olof.andersson@gov.se

Övertullinspektör Sture Skinnar, Tullen, sture.skinnar@tulli.fi

Ålands landskapsregerings representant i Nordiska ministerrådets
gränshinderråd Fredrik Karlström, fredrik@steelfm.ax

Ålands representation i Helsingfors Johan Ehn, Ålands landskapsregering,
johan.ehn@regeringen.ax

Verkställande direktör Susanne Olofsson, Ålands Näringsliv,
susanne.olofsson@naringsliv.ax